

Nr 271.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående sättet för användandet av ett utav 1917 års riksdag beviljat extra anslag till anskaffning av undervattensbåt-materiel; given Stockholms slott den 9 april 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att det av 1917 års riksdag på extra stat för år 1918 till anskaffning av undervattensbåtmateriel beviljade reservationsanslaget av 4,200,000 kronor må för berörda ändamål användas oberoende därav, att till följd av inträdd prisökning undervattensbåtsbyggandet måste begränsas till mindre antal fartyg än det, som ingått i planen för 1917 års riksdags beslut.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Erik Palmstierna.

Utdrag ur protokollet över sjöförsvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 april 1918.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
 Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 friherre PALMSTIERNA,
 RYDÉN,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Departementschefen, statsrådet friherre Palmstierna anförde härefter följande.

Proposition
 (nr 73) till
 1917 års
 riksdag.

I proposition (nr 73) till 1917 års riksdag hemställde Kungl. Maj:t, bland annat, att riksdagen måtte till anskaffning av 4 jagare och av undervattensbåtmateriel bevilja ett anslag av 15,200,000 kronor. Av detta anslag avsågs ett belopp av 11,000,000 kronor till byggande av nämnda antal jagare och återstoden, eller 4,200,000 kronor, till anskaffande av undervattensbåtmateriel. Jagarna skulle enligt berörda proposition fylla uppgiften att ersätta försliten fartygsmateriel, under det att av det för undervattensbåtmaterielen beräknade beloppet en del avsågs för tillgodoseende av behov, som skulle kunna anses kvarstå på 1914 års nybyggnadsprogram, och den återstående delen för en utökning av detta program med hänsyn till krigserfarenheterna.

I utlåtande (nr 186) anförde riksdagens statsutskott — som utgick från, att de äskade medlen avsåge dels anskaffande av sjöstridsmateriel såsom ersättning för den ökade förslitning, som materielen fått vidkännas på grund av tjänstgöringen för skyddande av rikets neutralitet, och dels utökning av sjöstridsmaterielen utöver 1914 års program — att utskottet ej ansåge sig kunna biträda förslaget, i vad det avsåge utvidgning av sjöförsvaret utöver nämnda program. Vad anginge förslaget, i vad det avsåge ersättning för ökad materielförslitning, uttalade utskottet, att utskottet efter omsorgsfull prövning visserligen funnit, att medel härför borde beredas, men dock icke i den omfattning, förslaget innebure; och ansåge utskottet, att ersättningen kunde begränsas till att omfatta, förutom viss summa till materiel m. m. för marinens flygväsende, anskaffning av undervattensbåtmateriel för ett belopp av 4,200,000 kronor.

Statsutskottets utlåtande (nr 186) vid 1917 års riksdag.

I skrivelse (nr 341) den 13 juni 1917 anmälde riksdagen, bland annat, att riksdagen till anskaffning av undervattensbåtmateriel på extra stat för år 1918 beviljat ett reservationsanslag av 4,200,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 förskottsvis utanordna erforderligt belopp:

Riksdagens skrivelse (nr 341) vid 1917 års riksdag.

Genom nådigt brev den 19 juni 1917 anbefalldes marinförvaltningen att inkomma med förslag till de åtgärder, som ämbetsverket funne lämpligen kunna och bära under rådande förhållanden vidtagas i syfte att möjliggöra igångsättande och slutförande så snart ske kunde av anskaffning av ifrågakvarande undervattensbåtmateriel.

Nådigt brev den 19 juni 1917.

Med anledning härav har marinförvaltningen i hemlig skrivelse den 19 november 1917 på anförda skäl uttalat, att det på grund av inträffade prisstegringar icke läte sig göra att för ändamålet disponera det beviljade anslaget på det sätt, som förutsatts vid anslagets beviljande, samt hemställt, att anslaget måtte få användas till anskaffning av undervattensbåtmateriel, oavsett att sådan anskaffning icke kunde äga rum i den omfattning, som med anslaget åsyftats.

Marinförvaltningens skrivelse den 19 november 1917.

Med hänsyn till detta ärendes hemliga natur synes någon närmare redogörelse för detsamma icke lämpligen nu bära lämnas, utan torde de ämnet rörande handlingarna få tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Det synes med hänsyn till de för närvarande synnerligen högt upptrivna prisen inom skeppsbyggnadsindustrien vara givet, att förutnämnda,

Departementchefens yttrande.

av 1917 års riksdag beviljade anslag av 4,200,000 kronor under nuvarande förhållanden icke är och måhända ej heller inom en avsevärd framtid blir tillräckligt för anskaffning av undervattensbåtmateriel i den omfattning, som med anslaget avsetts. Emellertid är det enligt min mening — icke minst med fäst avseende å nödvändigheten att ersätta under neutralitetsvakten försliten fartygsmateriel — en angelägenhet av stor betydelse, att undervattensbåtvapnet så snart sig göra låter tillföres den förstärkning, som med anlitande av omförmälda anslag kan åstadkommas. Jag anser mig därför böra tillstyrka, att medgivande av riksdagen inhämtas, att berörda anslag må för omförmälda ändamål användas oberoende därav, att till följd av inträdd prisökning undervattensbåtbyggandet måste begränsas till mindre antal fartyg än det, som ingått i planen för 1917 års riksdags beslut.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att det av 1917 års riksdag på extra stat för år 1918 till anskaffning av undervattensbåtmateriel beviljade reservationsanslaget av 4,200,000 kronor må för berörda ändamål användas oberoende därav, att till följd av inträdd prisökning undervattensbåtbyggandet måste begränsas till mindre antal fartyg än det, som ingått i planen för 1917 års riksdags beslut.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däruti statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle proposition till riksdagen avlätas av den lydelse, en vid detta protokoll fogad bilaga utvisar.

Ur protokollet:

C. E. Landberg.